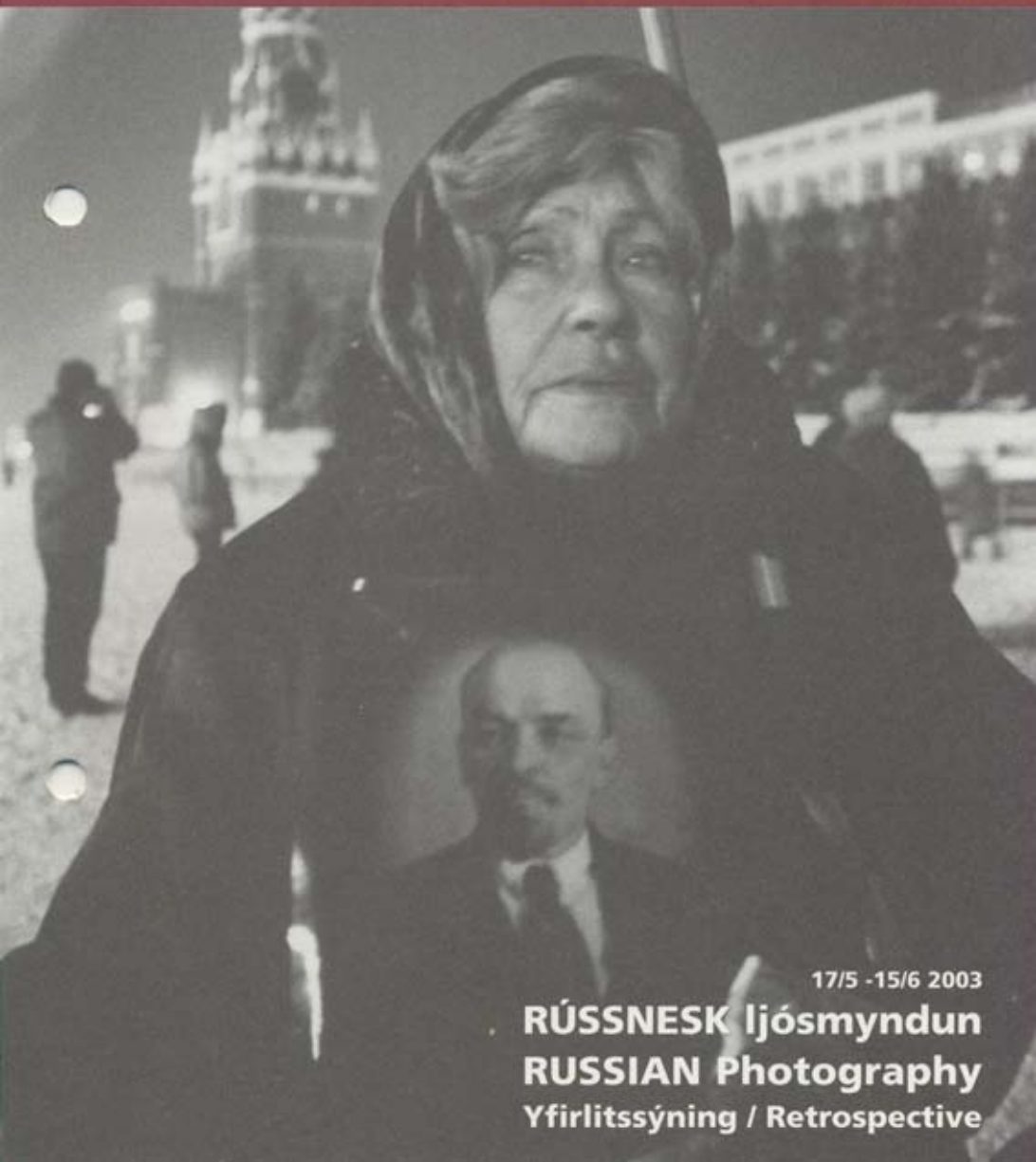

LISTASAFN REYKJAVÍKUR – KJARVALSSTAÐIR

17/5 -15/6 2003

RÚSSNESK ljósmyndun
RUSSIAN Photography
Yfirlitssýning / Retrospective

Dmitry Baltermantz / I fyrsta sinn án Krouschev (Alexei Kosygin, Leonid Brezhnev, Anastas Mikoyan & Graphysj Lenini). / Without N.Khrushchev for the first time (Alexei Kosygin, Leonid Brezhnev, Anastas Mikoyan on the Mausoleum tribune). Moskva / Moscow. 1960.

Russian Photography: A Retrospective

This exhibition is dedicated to Russian photography, an important component of Russian art. The works exhibited show the history of a country, and the changes in artistic direction taken from the mid 19th century to the present.

The people who founded photography in Russia (William Karrik, Ivan Nostitz, Mikhail Nastyukov, Alexei Mazurin etc.) looked to make sense of this art form. Already in the first decades of their work, they favoured photographing outside rather than in pavilions. From that point on photography developed along two paths: reportage and art photography.

William Karrik was pretty much the first in Russia to focus on reportage photography, though he always brought his experience of pavilion photography to bear. An early exponent of reportage photography, and one of the world's great masters in the field, was Maxim Dmitriev. Karl Bulla also played a great role in the development of Russian photo-journalism.

The desire to see photography recognised as a fine art alongside painting and drawing was a great influence on the development of art photography. Society ladies and landscapes formed the main subjects. Talented professionals and an array of amateurs (week-end photographers such as Alexei Mazurin) looked to capture all the aspects of Russian life: as if they had a presentiment of the impending catastrophe which would sweep away millions of people and a whole way of life.

The 1917 revolution changed the direction of Russian history - photography included. Up till then, Russian photography had followed global trends and was part of the European photographic picture. One of Lenin's first decrees demanded that photography be put in the service of the revolution. He even considered arming every member of the Red Army with a camera as well as a rifle. Lenin saw photography as a powerful weapon to employ in the ideological struggle. In a country with 70% illiteracy, Photo-agitprop was more powerful than radical articles. Before 1917 photojournalism was only embryonic in Russia, after it had the full support of the new authorities.

At first, the Soviet authorities simply backed photography as a whole, without entering into the stylistic debates raging between photographers at the time. In the 20s 'pictorialism' was the dominant style. 'Pictorialists' such as Alexander Grinberg, Vassily Ulitin and Leonid Shokhin took pride of place at Russian

Rússnesk ljósmyndun – yfirlit

Þessi sýning er tileinkuð rússneskri ljósmyndun, mjög mikilvægum þætti í rússnesku listalífi. Verkin sem hér eru til sýningar segja sögu landsins og rekja þær breytingar sem hafa orðið í listastefnum þess frá miðri 19. öld fram á okkar dag.

Fólkið sem skapaði ljósmyndun sess í Rússlandi (William Karrik, Ivan Nostitz, Mikhail Nastyukov, Alexei Mazurin ofl.) reyndi að gera þetta listform skiljanlegt. Alveg frá fyrstu tíð kusu ljósmyndarar að mynda viðfangsefni sín utandyra fremur en inni á ljósmyndastofum. Ljósmyndin þróaðist þegar á þessum fyrstu áratugum ljósmyndunar eftir tveimur leiðum: Annarsvegar var gerð fréttamynda og hinsvegar listræn ljósmyndun.

William Karrik var einn hinna fyrstu í Rússlandi til að einbeita sér að fréttaljósmyndun, þótt hann hafi ávallt nýtt sér reynslu sína af því að vinna á ljósmyndastofu. Maxim Dmitriev var snemma dugmikill fréttaljósmyndari og er einn af meisturum þessa sviðs. Karl Bulla átti einnig mikilvægan þátt í þróun rússneskra fréttaljósmynda.

Löngunin til að ljósmyndun fengi viðurkenningu sem listgrein sem stæði jafnhliða málverki og teikningu hafði mikil áhrif á þróun ljósmyndarlistarinnar. Helstu viðfangsefnin voru þekktar konur úr samkvæmislífinu og landslag. Hæfileikaríkir atvinnumenn og fjöldi áhugaljósmyndara (þar á meðal helgar-ljósmyndarar eins og Alexei Mazurin) lögðu kapp á að fanga allar hliðar rússnesks lífs á filmu, næstum eins og þeir hafi haft veður af þeim sviptingum sem voru framundan í þjóðfélaginu og myndu skola burt milljónum manna og útrýma því þjóðlífsmynstri sem fyrir var.

Byltingin 1917 breytti gangi sögunnar í Rússlandi og þar á meðal þróun ljósmyndalistarinnar. Fram að því hafði rússnesk ljósmyndun fylgt alþjóðlegum straumum og stefnum og tilheyrði hinni evrópsku ljósmyndahefð. Ein fyrsta tilskipun Lenins var um að ljósmyndun ætti að starfa í þágu byltingarinnar. Hann hugleiddi jafnvel að búa hvern einasta hermann Rauða hersins með myndavél auk riffils. Lenin leit á ljósmyndun sem öflugt vopn í hugsjónabaráttunni. Í landi þar sem ólæsi nálgæðist 70% náði áróðursljósmynd betur til fólksins

Leonid Shokin / Kornskurður / Laying in of flax seeds. Um 1920.

en róttæk greinaskrif. Fréttaljósmyndun var aðeins á mótunarsigli í Rússlandi fyrir 1917, en hin nýju stjórnmöld studdu greinina af krafti.

Í fyrstu efnu sovésk yfirvöld einfaldlega ljósmyndun í heild án þess að blanda sér í umræður og deilur ljósmyndara þess tíma um stila og stefnur. Á þriðja áratuginum var "píktorialismi" ráðandi still og meistarar eins og Alexandre Grinberg, Vassilij Ulitin og Leonid Shokin voru ætíð í öndvegi sýninga í Rússlandi, og þeim var frjást að sýna verk sín erlendis þar sem þeim var oft ákaflega vel tekið.

En rómantískar hugmyndir byltingarinnar ýttu úr vör framúrstefnu í Rússlandi, konstruktívisma og ljósmyndun. Róð konstruktívista-ljósmyndara skutu upp kollinum, þar á meðal voru Alexandre Rodchenko og Emmanuel Lusskiy. Þeir létu mikið til sín taka á þessum tímum þegar endurprentanir sóttu í sig veðrið, tóku að sér yfir-umsjón timarita um listir og ljósmyndun, tóku þátt í öllum stærstu sýningunum auk þess að halda sínar eigin sýningar, og höfðu jafnframt mikil áhrif á yngri kynslóð fréttaljósmyndara eins og Emmanuel Evzerikhin, Max Penson, Vladislav Mikosha o.fl.

Á fjórða áratuginum var samt ekki lengur hægt að lita fram hjá þeirri gjá sem hafði myndast á milli útópískra hugmynda listamannanna og hins félagslega raunveruleika. Hugmyndafræðimaskinan hafði þegar brotið einstaklinginn undir sig og nú lagði hún undir sig listaheiminn og þar með ljósmyndun, og bannaði allar stefnur nema sósíal-realisma.

exhibitions, and could freely show their work at international exhibitions, where they often met with great success. But the romance of the revolutionary idea inspired the Russian avant-garde, Constructivism and photography. A series of photographers-Constructivists emerged, among them Alexander Rodchenko an El Lussitskiy. They worked actively as polygraphs, took over the main art and photography publications, participated in the main exhibitions and organised their own ones, and greatly influenced the new generation of photojournalists: Emmanuel Evzerikhin, Max Penson, Vladislav Mikosha and others.

By the 30s, however, the gulf between the artists' utopia and the social reality was impossible to ignore. The ideological machine, which had already brought the individual to heel, colonised the arts, enforcing social realism as the only permissible style in all the arts- including photography.

1935 saw the last major exhibition of Russian photography: 'Masters of Soviet Photography'. It was the last time masters of different styles were brought together: Constructivists, Pictorialists and photojournalists. After this exhibition, Alexander Grinberg was sentenced to five years for pornography, Vassilij Ulitin was exiled from Moscow, while other participants in the exhibition were put under severe ideological pressure. Photographers left Moscow, stopped taking part in exhibitions, or become involved in practical photography. Thus Alexander Hlebnikov got a job at the Museum of History and worked only on reproductions.

Síðasta stóra sýningin á rússneskri ljósmyndalist var haldin árið 1935 og hét „Meistarar sovéskrar ljósmyndunar“. Þetta var í síðasta sinn sem meistarar mismunandi stefna sýndu saman, en þarna sýndu konstrúktivistar, piktorialistar og fréttaljšómndarar verk sín hlið við hlið

Eftir sýninguna var Alexandre Grinberg dæmdur í fimm ára fangelsi fyrir klám, Vassily Ulitin var gerður útlægur frá Moskvu og aðrir listamenn urðu fyrir gríðarlegum hugmyndafræðilegum þrýstingi. Ljósmyndarar yfirgáfu Moskvu og hættu þátttöku í sýningum eða gáfu sig að hagnýtri ljósmyndun. Þannig fór Alexander Hlebnikov til að mynda að vinna á Sögusafninu og vann aðeins að endurprentunum.

Í seinni heimsstyrjöldinni lögðu margir sovéskir ljósmyndarar eins og Evgueni Khaldey og Dmitriy Baltermantz sig í lífshættu til að festa á filmu lífið á vígstöðvunum, og gerðu margar frábærar myndir af veruleika stríðsins.

Á tímum Khrushchev-“þýðunar“ á sjöunda áratuginum losaði nokkuð um tak sovétkerfisins á þjóðlífinu og þar með á listaheiminum. Ný nöfn og ný viðfangsefni skutu upp kollinum í sovéskri ljósmyndun. Hin ljóðræna nálgun Viktors Akhlovov, Ninu Sviridova og Dmitry Vozdvizhenski er vottur um þetta tímabil “eðlisfræðinga og skálda”.

Róttækar breytingar áttu sér stað í landinu í lok niunda áratugarins og í byrjun þess tiunda, þegar Sovétríkin liðuðust í sundur og nýtt stjórnafor, hagkerfi og þjóðfélag tók að myndast. Ljósmyndarar fengu tækifæri til að kynna erlendri ljósmyndun og að sýna erlendis. Menn eins og Boris Saveliev og Alexandre Slussarev kynntu rússneska ljósmyndun á sýningum erlendis.

Upp úr miðjum tiunda áratuginum var rússnesk ljósmyndun aftur orðin hluti af hinu alþjóðlega landslagi eftir áralanga einangrun, þökk sé vinnu Ljósmyndasafns Moskvu (Moscow House of Photography) sem er fyrsta ljósmyndasafnið í Rússlandi.

Helstu einkenni breytinga í rússneskri ljósmyndun á tiunda áratuginum felast í framgangi listrænnar ljósmyndunar. Margir listamenn sem höfðu áður unnið í öðrum miðlum snéru sér nú að ljósmyndun. Ljósmyndin varð að áhrifamiklu tjáningartæki í höndunum á Mamyshev-Monroe, Nikolai Polisski, Glev Kossorukov o.fl. Þessi kynslóð ljósmyndara sker sig frá eldri ljósmyndurum þar sem hún hefur þegar kynnst vestrænni menningu og á auðvelt með að vinna innan hennar.

Hún tekur á þjóðlegum málum á alþjóðlegu tungumáli.

Olga Sviblova
Forstöðumaður Ljósmyndasafns Moskvu

G. Nostitz / Höpmynd á sveitasetrinu. / Group portrait in the country house. Um 1850 / The 1850's

During the Second World War many Soviet photographers such as Evgueni Khaldey and Dmitriy Baltermantz risked their lives on the front, producing remarkable records of life there.

The Khrushchev 'thaw' of the 60s saw the first liberalisation of the Soviet system. New names and new themes appeared in Soviet photography. The lyrical approach of Viktor Ahlomov, Nina Sviridova and Dmitriy Vozdvizhenski bear testament to the era of 'physicists and lyricists'.

The end of the 80s and early 1990s was a time of radical change in the country, and saw the breakdown of the Soviet Union and the emergence of a new political, social and economic order. Photographers received the opportunity to get to know foreign photography, and to take exhibitions abroad. Russian photography abroad was represented by such photographers as Boris Saveliev and Alexander Slussarev.

From the mid 1990s, thanks to the work of the Moscow House of Photography, the first state museum of photography, Russian photography re-entered the international arena after many years of isolation.

The main development in Russian photography, the 90s is the arrival of art photography. Many artists who had earlier worked in other genres turned to photography. Photography becomes a tool for self-expression in the hands of Mamyshev-Monroe, Nikolai Polisski, Glev Kossorukov and others. This generation of photographers is different as it already has experience of western culture, and feel at ease working in its context.

They discuss national questions, but in an international language.

Olga Sviblova
Director, Moscow House of Photography

Kjarvalsstaðir

Flókagötu - 105 Reykjavík

Sími/Tel: (354) 552 6131 Fax: (354) 562 6191

Opið daglega / Open daily 10-17

Leiðsögn sunnudaga kl. 15.00 / Guided tours Sunday 15.00

Fastasýning / Permanent exhibition

Myndir úr Kjarvalssafni / Works from the Kjarval Collection

17. maí – 15. júní

Rússnesk ljósmyndun - yfirlitssýning /
Russian Photography - Retrospective

Tefit er saman ljósmyndum frá miðri 19. öld og til dagsins í dag. / Photos from 1840 to present time from the Moscow House of Photography.

17. maí – 15. júní

Örn Þorsteinsson – höggmyndir / sculptures

20. júní – 17. ágúst

Nýir tímar í íslenskr ljósmyndun / *New times in Icelandic Photography*

Samtímaljósmyndir 30 íslenskra ljósmyndara og listamanna. / An exhibition of Icelandic contemporary photography.

Hafnarhús

Tryggvagötu 17 - 101 Reykjavík

Sími/Tel: 590 1200 Fax: 590 1201

Opið daglega / Open daily 10-17

Leiðsögn sunnudaga kl. 15.00 / Guided tours Sunday 15.00

Errósafnið / Erró Collection

Valin þemu úr safneigninni. / Themes selected from the Collection.

13. júní – 7. september

Alþjóðleg samtímalist / *International contemporary art.*

13. júní – 31. ágúst

Humar eða frægð - Smekkleysa í 16 ár. /

Lobster or Fame - Two Decades of Bad Taste Ltd.

Dýrindis blanda af tónlist, ljósmyndum, kvikmyndum og texta frá Smekkleysu, einu framsæknasta og

djarfasta menningarfyribærni sem sprottið hefur upp á Íslandi. Útgáfufyrirtækið Smekkleysa sem ól af sér Sykurmolana, Reptile, Ham, Björk, Sigur Rós og Minus, fagnar nú 16 árum af íslenskr tónlist og menningu, bæði ríkjandi og róttækri. / *A sumptuous mix of music, photography, film and text by Smekkleysa SM widely known as Bad Taste SM Ltd. - perhaps the most experimental and daring cultural organization to come out of Iceland. Celebrating 16 years of Icelandic music and culture, both mainstream and uncompromising, this is the label which nurtured The Sugarcubes, Reptile, Ham, Björk, Sigur Rós and Minus.*

Ásmundarsafn

Sigtúni - 105 Reykjavík

Sími/Tel: (354) 553 2155 Fax: (354) 590 1201

Opið alla daga 13-16 / Open daily 13-16

20. maí -

Ásmundur Sveinsson – nútímamaðurinn / *The Modern Man*

ATH! Aðgöngumiðinn gildir samdægurs í öll þrjú húsin

NB! The admission-ticket is valid on the same day for all three houses

Safngestir njótið góðra og glæsilegra veitinga í veitingastofu Kjarvalsstaða og í Hafnarhúsinu.

Guests can enjoy excellent refreshments in the café in Kjarvalsstaðir and in Hafnarhúsið.